Kultúra

Populárisabb és olcsóbb lesz a Jövő Háza

Igyekszik megfelelni a fenntartó elvárásának a Jövő Háza Központ, azaz olcsóbb működésre áll át, miközben több látogatót remélnek. Mindenesetre most szénszünet van.

Ötvös Zoltán

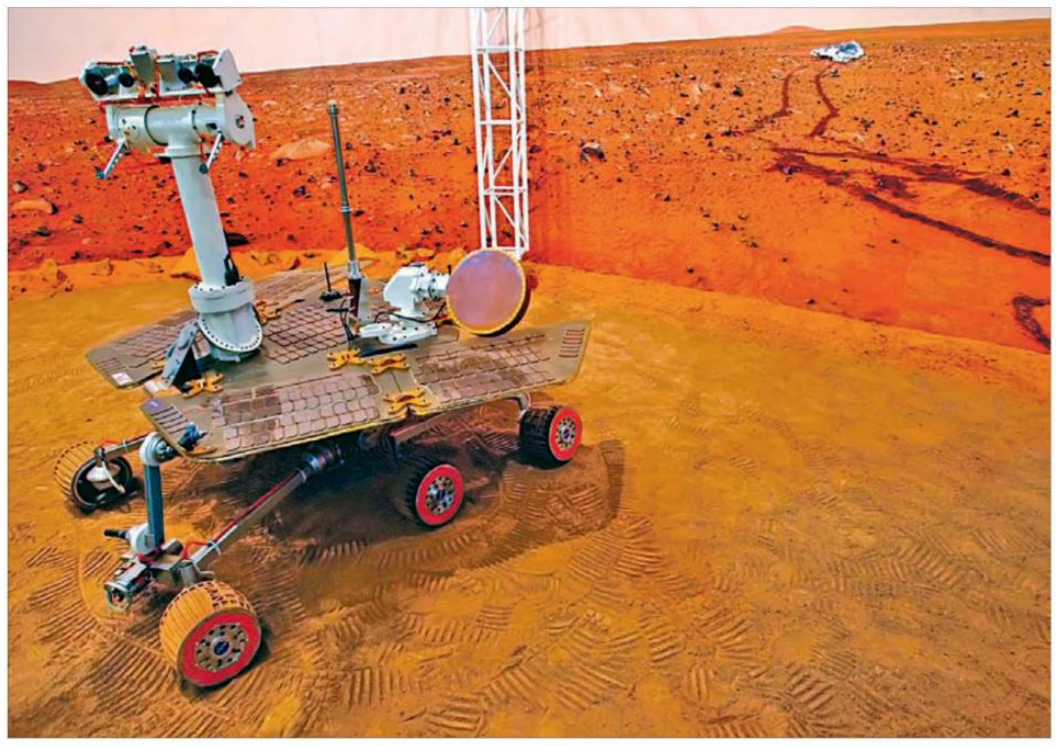

A Mars-járó marad, de elképzelhető, hogy kiköltöztetik a kertbe, üvegbura alá Fotó: Móricz Simon

Az izgalmas kiállításai mellett a vezetőcseréiről is ismert Jövő Háza Központtól kevesebb állami támogatásból több látogatót vonzó programokat vár el a Gazdasági és Közlekedési Minisztérium. A jelek szerint ennek a tavaly novemberi verdiktnek igyekszik megfelelni az akkor felállt új vezetés. Mást nem is igen tehet, hiszen a tavalyi másfél milliárdos állami támogatás idén egymilliárdra apad. A megoldást a magántőke bevonásában, a saját bevételek növelésében látja a minisztérium. A központ kulturális és oktatási tevékenysége nem szűnik meg, de váltani kell; például azért, mert az utóbbi fél évben jelentősen csökkent a komplexum látogatottsága.

Hajnóczy Árpád ügyvezető igazgató helyzetértékelése: ezekben a napokban 1100 négyzetméteres területről bontják el a 2005 decemberében megnyílt Jövő Háza kiállítás lejárt, külföldről kölcsönzött, de immár bérleti díjú tárlatait. Ezek az agy, a mesterséges intelligencia és a szív képei című anyagok. Az egyhetes bontás után következik a tervezett átalakítás, amelyre értelemszerűen jobb látogatók nélkül sort keríteni. A januári zárva tartás másik oka pórias: szénszünet. (Hasonló okból van most lakat a Petőfi Csarnokon és az A38 hajón is.)

Az ügyvezető szerint a korábbi statikus, hosszabb ideig látogatható, roppant költséges bemutatók helyére a minisztérium elvárásainak megfelelően három-öt havonta cserélődő installációk lépnének. Ez a koncepció márciustól indulna, a konkrétumokkal később állnak elő. Az biztos, hogy az erősen tudományos megközelítés helyett kissé populárisabb anyagok láthatók majd. A populáris ez esetben nem a sekélyességet helyettesítő kifejezés – hangsúlyozza Hajnóczy. Annyiban törekszenek popularitásra, hogy a hétköznapi életünkbe beépült tudományos vívmányokkal kívánnak foglalkozni. Olyanokkal, amelyeknek van szponzorációs költségvetéssel bíró vállalati hátterük is.

A látogatók egyik kedvence, a Mars-járó mindenesetre megmarad. Elképzelhető, hogy nem a kiállítási csarnokban, de annak közelében. Talán egy üvegbura alatt a kertben kap helyet. Az űrkutatáshoz kapcsolódó egyéb látványosságok – például a marsi utazás szimulátora – a helyükön maradnak.

A jegyárak drasztikus emelése nem szerepel a koncepcióban, mellesleg ez az irány éppen ellentétes lenne a magasabb látogatottságot megcélzó minisztériumi elvárással.

HIRDETÉS

A Magyar Irodalom Remekei
könyvsorozathoz most ex libris kollekció!

Tegye személyessé értékes könyvgyűjteményét a hozzá tartozó ex libris sorozattal!

A könyvekbe ragasztható és aláírható ex libris sorozatot **neves grafikusművészek** külön erre az alkalomra **tervezték.**

Gyűjtsön össze a Népszabadságban minden **kedden és pénteken megjelenő kuponokból 3 különböző színűt.** Írja rá a kuponra az ahhoz tartozó **könyv vonalkódjának utolsó három számjegyét,** amelyet a könyv hátsó borítóján talál.

Ha összegyűlt a 3 különböző kötethez tartozó, más-más színű kupon, akkor **küldje vissza címünkre,** és máris postázzuk Önnek az ex libris kollekciót!

Megrendelés és információ:
06 (1) 436-4373
munkanapokon 8 és 16 óra között.

EX LIBRIS KUPON – MIKSZÁTH KÁLMÁN: A NOSZTY FIÚ ESETE TÓTH MARIVAL

ISBN 963 970902 -6

Kérjük, ide írja Mikszáth Kálmán: A Noszty fiú esete Tóth Marival című kötet hátsó borítóján szereplő vonalkód alatti számsor utolsó 3 számjegyét: ☐☐☐

Az Ön neve: _____

Címe: ☐☐☐☐ _____

A kuponokat a következő címre várjuk:
Népszabadság Zrt., 1300 Budapest, Pf. 3

NÉPSZABADSÁG
A tájékozottság magabiztossá tesz.

Magyar táncosok Amerikában

Három és fél hónapos északamerikai turnéra indul hétfőn a Magyar Állami Népi Együttes (MÁNE): az együttes a tervek szerint a magyar néptánc-exportügynökség meghívására hatvannyolc alkalommal lép fel az Egyesült Államokban és Kanadában a Magyar Concerto – Bartók Béla emlékére című műsorral.

– A rendszerváltás után összeomlott a kelet-európai folklórpiac, hirtelen nagyon sok olcsó versenytárs jelentkezett, így a MÁNE 1994-ben járt kint utoljára, pedig korábban háromévente turnéztak az Egyesült Államokban. Ezért is fontos esemény, hogy most három és fél hónapot tölthetnek kint – vázolta a helyzetet *Kelemen László,* a Hagyományok Háza igazgatója a tegnapi sajtóbeszélgetésen. Hozzátette: a turné több szempontból is fontos. Egyrészt a mai átlag amerikai néző alig tud valamit Magyarországról, ezzel az előadás-sorozattal viszont felkelthető az érdeklődésük. Másrészt a turné jelentős a kinti magyar diaszpóra, a néptáncmozgalom számára is, hiszen fontos identitásmegerősítő eseménynek számít egy-egy ilyen előadás. *Mihályi Gábor* művészeti vezető azt mondta: itt az ideje, hogy széttörjék a kelet-európai folklórhoz kötődő kliséket, és megmutassák, hogy ez hagyományokból építkező kortárs művészet. A Bartók-trilógia részét képező táncelőadás két korábbi műsor, a Földön apám fia volnék és a Kincses felvidék átdolgozott ötvözete, díszlettel, látványtechnikai elemekkel kiegészítve.

A turné első, Los Angelesben és környékén tartandó előadására már minden jegy elkelt. *(S. M.)*

A függetlenség hónapja

Független színházi alkotóké januárban a budapesti Thália Színház. A második Alternatív Thália Projekt (ATP) a Tranz-Danz Bankett című előadásával kezdődik szombaton és a TÁP Színház Minden Rossz Varietéjével zárul január 26-án.

A válogatási szempontok ugyanazok, mint tavaly: minden budapesti független tánc-, mozgásszínházi vagy színházi csoport szerepelhet, amelyet támogatott a fővárosi önkormányzat színházi alapja. A részvételből kizárták a nevelési társulatokat, a gyerek- és bábszínházakat, az állandó színházi helyiséggel rendelkező együtteseket, valamint az üzleti és magánszínházakat. A Thália partnerei voltak az Alternatív és Független Színházak Szövetségének vezetői is. Az ATP-n az idén tizenhárom társulat előadásai láthatók, az említetteken kívül a GK Impersonatorsé, az Andaxínházé, a Tünet Együttesé, a Kompmániáé, *Ladjánszki Mártáé,* Ágensé, a Gesztus Műhely Egyesületé, a Finita La Commediáé, az Utolsó Vonalé, a Fortedanse-é és a Magyar Mozdulatművészeti Társulaté. (Sz. K.)

„Mert köztetek kellett élnem”

Elhunyt Nagy Gáspár Kossuth-díjas költő

Türelemmel viselt hosszú szenvedés után 57 éves korában elhunyt Nagy Gáspár Kossuth-díjas költő. Mintegy húsz vers-, próza- és esszékötete jelent meg. Volt a Móra Könyvkiadó szerkesztője (1976–1980), a Magyar Írószövetség titkára (1981–1985), a Bethlen Gábor Alapítvány titkára (1985–), a Hitel című folyóiratnak alapítása (1988) óta szerkesztője, majd főmunkatársa, végül 2004-től a Magyar Katolikus Rádió kulturális szerkesztőségének vezetője. Munkásságát sokféle elismeréssel, egyebek közt József Attila-díjjal, Magyar Örökség Díjjal, Magyar Művészetért Díjjal és Kossuth-díjjal méltányolták.

Amikor Nagy Gáspár a pálya legelején tájékozódni kezdett, három költőt jelölt meg útbaigazításul. Petőfit, József Attilát és Ratkó Józsefet. Mindegyiket olyan helyzetben idézi fel, amelyben „a tisztesség fogra és torokra / a nép bolondokra, túlélőkre, öngyilkosokra / a haza hazátlanokra” hullik szét. Vagyis olyan helyzetben, amely a belekerülteknek mást, mint erkölcstelen alkut vagy teljes szembefordulást nem kínál. Nagy Gáspárt ez a korai, de halálig követett döntése mélyen a magyar politikai költészet hagyományaiba kötötte.

Drámai töltésű, mert rendíthetetlen döntés. És éppen abban a pillanatban, amikor az irodalmi közvélekedés e líratípust esztétikailag kiüresedőnek, megmerevedőnek, konzervatívnak kezdi látni, minthogy egészen mást értett magyar költészeten, lírai megszólaláson, szépségeszményen, mint amit Nagy Gáspár, s a magyar költészet politikai hagyománya. Amikor tehát kérdésessé kezdi tenni annak érvényességét, ami nem személyes és esztétikai problémaként jelenik meg, ami Illyés Gyula szavával „szinkronban van a nemzet lelkületével. Vagyis azzal, amit a nép hallani akar, és ki szeretne mondani.” Ami a reprezentativitás igényével lép fel. A minden mást kizáró meggyőződéssel, hogy általam sokan szólalnak meg, hogy valami elemi erejűt, érvényűt és jogosultságút képviselek. Tömegakaratot.

Így jelent Nagy Gáspár is. Ilyen kívánt lenni egész életében. Noha talán csak a maga nevében kellett volna beszélnie. S a radikális konfrontációt kiterjesztenie a politikai költészet addig kimunkált retorikájára, poétikájára, stilisztikájára is. A felmerülő dilemmák megoldása közben kiderülhetett volna, hogy nem csak a politikai, sőt nem is elsősorban a politikai felől tárulnak fel ember, élet, sors, történelem, hit, ha úgy tetszik: az igazság, jóság, szépség, szentség legmélyebb kérdései. Hogy talán, ha nagyon fontos is, nem az a lényeges, vajon mennyire veszélyeztetett e korban Isten, haza, család, hanem, hogy a bennük megtestesülő értékek, erők mennyire képesek veszélyeztetni a hatalom érdekeit. És kiderülhetett volna, talán nem is az a fontos, kik szólalnak meg általam, hanem inkább, hogy kiket akarok, kiket vagyok képes és milyen erővel megszólítani.

Mert nagy dolog, kivételes erkölcsi bátorság hatalmi válságot előidéző verseket írni és közreadni, ahogy ő tette mondjuk a Tiszatáj 1986. júniusi számában, aminek következményeként a szegedi folyóirat megjelenését szü-

Fotó: Bánhalmi János

neteltették, szerkesztőit felmentették. S nagyon mély eltökéltségre vall a Nagy Imre emlékére írott verssel tabut sérteni, mégpedig olyan brutális közvetlenséggel, hogy lehetetlen legyen kitérni előle, hogy a politikai hatalomnak meg kelljen mutatkoznia, mégpedig legigazibb természete szerint, miközben az is vakítóan világossá válik, mennyire semmis, értelmetlen, erkölcstelen minden, a korban szokásos elhallgatás, utalás, körülírás, átbeszélés, minden kort és személyt mentő kétely, megfontolás, felülvizsgálat is. De miért jutott akkor Nagy Gáspár a Veszendő című versig, miért a keserű ítéletig: „Csupa görcs lettem / csupa indulatba vesző ének / csupa éjfél utáni nap / mert köztetek kellett élnem”. Miért nem lélegzik fel a rendszerváltáskor, miért nem mámorítja a demokrácia, a szabadság? És mit adott ez a hősiesség az irodalomnak magának, amitől legalább egy kicsit más lett, lehetett volna?

Sokat szenvedett ember ment el.

Varga Lajos Márton